

2021. április 27., kedd

P9_TA(2021)0124

Az Európai horizont létrehozása – részvételi és terjesztési szabályainak megállapítása ***II

Az Európai Parlament 2021. április 27-i jogalkotási állásfoglalása a Tanács első olvasatban kialakított álláspontjáról a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (07064/2/2020 – C9-0111/2021 – 2018/0224(COD))

(Rendes jogalkotási eljárás: második olvasat)

(2021/C 506/25)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Tanács első olvasatbeli álláspontjára (07064/2/2020 – C9-0111/2021),
  - tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. október 17-i ⁽¹⁾ és 2020. július 16-i ⁽²⁾ véleményére,
  - tekintettel a Régiók Bizottságának 2018. október 9-i ⁽³⁾ véleményére,
  - tekintettel a Bizottság Parlamenthez és Tanácshoz intézett javaslatával (COM(2018)0435) kapcsolatban az első olvasat során kialakított álláspontjára ⁽⁴⁾,
  - tekintettel a Bizottság módosított javaslatára (COM(2020)0459),
  - tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkének (7) bekezdésére,
  - tekintettel az illetékes bizottság által az eljárási szabályzat 74. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott ideiglenes megállapodásra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 67. cikkére,
  - tekintettel az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság második olvasatra szóló ajánlására (A9-0122/2021),
1. egyetért a Tanács első olvasatban elfogadott álláspontjával;
  2. jóváhagyja a Parlament, a Tanács és a Bizottság ezen állásfoglaláshoz mellékelt együttes nyilatkozatát;
  3. jóváhagyja az ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatot;
  4. tudomásul veszi a Tanács és a Bizottság ezen állásfoglaláshoz csatolt nyilatkozatait;
  5. megállapítja, hogy a jogi aktus elfogadására a Tanács álláspontjával összhangban kerül sor;
  6. utasítja elnökét, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 297. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Tanács elnökével együtt írja alá a jogi aktust;
  7. utasítja főtitkárát, hogy miután megbizonyosodott arról, hogy minden eljárást megfelelően lefolytattak, írja alá a jogi aktust, és a Tanács főtitkárával egyetértésben gondoskodik annak kihirdetéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;
  8. utasítja elnökét, hogy továbbítsa a Parlament álláspontját a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a nemzeti parlamenteknek.

⁽¹⁾ HL C 62., 2019.2.15., 33. o.

⁽²⁾ HL C 364., 2020.10.28., 124. o.

⁽³⁾ HL C 461., 2018.12.21., 79. o.

⁽⁴⁾ Elfogadott szövegek, 2019.4.17., P8_TA(2019)0395.

2021. április 27., kedd

MELLÉKLET

Együttes politikai nyilatkozat a visszavont forrásoknak a Horizont Európa keretprogrammal összefüggésben történő újbóli felhasználásáról

A visszavont forrásoknak a kutatási programmal összefüggésben történő újbóli felhasználásáról szóló együttes nyilatkozatban⁽¹⁾ az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság megállapodott abban, hogy a Horizont Európa keretprogramhoz vagy annak elődprogramjához, a „Horizont 2020” keretprogramhoz tartozó projektek megvalósításának teljes vagy részleges elmaradása miatt visszavont kötelezettségvállalási előirányzatok a költségvetési rendelet 15. cikkének (3) bekezdésével összhangban a 2021–2027-es időszakban (2018-as árákon) 0,5 milliárd EUR összeghatárig újból rendelkezésre bocsáthatók a kutatási program javára. A költségvetési hatóság hatásköreinek és a Bizottságnak a költségvetés végrehajtására vonatkozó hatásköreinek sérelme nélkül az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság megállapodik abban, hogy ezen összeg indikatív felosztása a következőképpen fog történni:

- „Digitális gazdaság, ipar és világűr” klaszter, és különösen kvantumkutatás: 300 000 000 EUR (2018-as változatlan árákon),
- „Éghajlat, energiaügy és mobilitás” klaszter: 100 000 000 EUR (2018-as változatlan árákon), valamint
- „Kultúra, kreativitás és befogadó társadalom” klaszter: 100 000 000 EUR (2018-as változatlan árákon).

A Parlament nyilatkozata a társulási megállapodásokról

„Az EUMSZ 218. cikke (6) bekezdése második albekezdése a) pontjának i. alpontja előírja az Európai Parlament egyetértését az EUMSZ 217. cikke szerinti társulási megállapodások esetében. Ezenkívül a harmadik országoknak a Horizont Európa programhoz való társulására vonatkozó feltételek gyakran az ilyen társulási megállapodások részét képezik. Ahhoz, hogy egyetértését adja, az EUMSZ 218. cikke (10) bekezdésének megfelelően az Európai Parlamentet haladéktalanul és teljes körűen tájékoztatni kell az eljárás valamennyi szakaszáról. Továbbá a megfelelő parlamenti ellenőrzés biztosításához szükséges, hogy az említett megállapodások kiterjedjenek az Unió és egy adott harmadik ország között a Horizont Európa program tekintetében fennálló kapcsolatok valamennyi releváns szempontjára.

Az Európai Parlament ezért elvárja, hogy amikor a Tanács az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése alapján határozatot fogad el a valamely harmadik országnak a Horizont Európa programhoz való társulását magában foglaló megállapodással létrehozott szervben az Unió nevében képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, ezek az álláspontok ne eredményezzék az Európai Parlament egyetértésére vonatkozó követelmény megkerülését azáltal, hogy az adott harmadik ország Horizont Európa programban való részvétele lényeges szempontjainak meghatározását az említett szervre bízzák.

Ezért az Európai Parlament úgy véli, hogy a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti olyan tanácsi határozatokat, amelyek egy harmadik országgal kötött társulási megállapodásnak a Horizont Európa programhoz való társulással kapcsolatos részeire vonatkoznak. Továbbá, amennyiben az Unió főtárgyalója, illetve a Tanács vagy annak különbizottsága mérlegeli egy ilyen tanácsi határozat elfogadását, amikor irányelveket fogalmaz meg a főtárgyaló számára, az Európai Parlament elvárja, hogy az eljárás valamennyi szakaszában haladéktalanul és teljes körűen tájékoztassák, többek között indokolással ellátott vélemény formájában arról, hogy miért van szükség egy megállapodással létrehozott szerv által az Unió nevében képviselendő álláspont elfogadására a [Horizont Európa programról szóló rendeletben] és [az egyedi program létrehozásáról szóló tanácsi határozatban] meghatározott uniós célkitűzések eléréséhez.”

A Bizottság nyilatkozata a (47) preambulumbekzdés kapcsán

A Bizottság oly módon kívánja végrehajtani az EIC Akcelerátor programjának költségvetését, hogy biztosítsa, hogy a kkv-k, köztük az induló vállalkozások számára, kizárólag vissza nem térítendő formában nyújtott támogatás megfeleljen a Horizont 2020 keretprogram kkv-eszközének költségvetéséből nyújtott támogatásnak, összhangban az Európai horizontról szóló rendelet 48. cikkének (1) bekezdésében és (47) preambulumbekzdésében rögzített feltételekkel.

A Bizottság nyilatkozata a 6. cikk kapcsán

A Bizottság kérésre eszmecserét folytat az Európai Parlament illetékes bizottságával a következőkről: i. a potenciális partnerségek jelöltjeinek listája az EUMSZ 185. és 187. cikke alapján, amelyekre (bevezető) hatásvizsgálatok fognak vonatkozni; ii. a küldetési testületek által meghatározott ideiglenes küldetések listája; iii. a stratégiai terv hivatalos elfogadása előtti eredményei; valamint iv. a munkaprogramokhoz kapcsolódó dokumentumok bemutatása és megosztása.

⁽¹⁾ HL C 444. I, 2020.12.22., 3. o.

2021. április 27., kedd

A Bizottság nyilatkozata az etika/őssejtkutatás kapcsán – 19. cikk

Az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogram vonatkozásában az Európai Bizottság azt javasolja, hogy az emberi embrionális őssejtek kutatásának uniós finanszírozásával kapcsolatos döntések továbbra is a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramban alkalmazott etikai keretek között szülessenek.

Az Európai Bizottság azért javasolja ezen etikai keret továbbvitelét, mert a tapasztalatok alapján felelősségteljes szemléletmód kialakulását eredményezte egy igen ígéretes tudományterületen, és kielégítőnek bizonyult egy olyan kutatási programban, amelyben számos, nagyon eltérő szabályozási háttérű ország kutatói vesznek részt.

1. Az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramról szóló határozat három területet kifejezetten kizár az uniós finanszírozás hatálya alól:

- az ember reprodukciós célú klónozására irányuló kutatási tevékenység,
- az emberek génállományának olyan módosítására irányuló kutatási tevékenység, amelynek eredményeképpen ezek a változtatások örökölhetővé válhatnak,
- az emberi embrióknak kizárólag kutatási célból vagy őssejtekhez jutás céljából történő létrehozására irányuló kutatási tevékenység, ideértve a szomatikus sejtek maganyagának átvitelén alapuló eljárást is.

2. Nem részesülhet finanszírozásban olyan tevékenység, amely minden tagállamban jogellenes. Nem részesülhet finanszírozásban valamely tagállamban olyan tevékenység, amely az adott tagállamban jogellenes.

3. Az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramról szóló határozat és az emberi embrionális őssejtek kutatásának uniós finanszírozását meghatározó etikai keret mögött semmiféle olyan értékítélet nem húzódik meg, amely az ilyen kutatás tekintetében a tagállamokban irányadó jogszabályi, illetve etikai keretre vonatkozna.

4. A pályázati felhívásokban az Európai Bizottság kifejezetten nem fogja kérni emberi embrionális őssejtek felhasználását. Az emberi őssejtek felhasználásáról, legyenek azok felnőttekből vagy embriókból származók, az érintett tudósok döntenek az általuk elérni kívánt célkitűzések figyelembevételével. A gyakorlatban az őssejtkutatás uniós finanszírozását túlnyomórészt a felnőttekből származó őssejtek felhasználásának támogatására fordítják. Semmi nem indokolja, hogy az Európai horizont kutatási és innovációs keretprogramban ez jelentősen változni fog.

5. Minden olyan projektnek, amely emberi embrionális őssejtet kíván felhasználni, meg kell felelnie egy tudományos értékelésen, amelyben független tudományos szakértők azt vizsgálják, hogy a kitűzött tudományos célok eléréséhez valóban szükséges-e ilyen őssejtet felhasználni.

6. A tudományos értékelésen megfelelt pályázatok ezután az Európai Bizottság által szervezett szigorú etikai vizsgálat tárgyát képezik. Az etikai vizsgálat során figyelembe veszik az Európai Unió Alapjogi Chartájában, továbbá az irányadó nemzetközi egyezményekben, különösen az Európa Tanács 1997. április 4-én, Oviedóban aláírt, az emberi jogokról és a biogyógyászatról szóló egyezményében és annak kiegészítő jegyzőkönyveiben, valamint az UNESCO által elfogadott, az emberi génállományról és az emberi jogokról szóló egyetemes nyilatkozatban foglalt elveket. Az etikai vizsgálat annak ellenőrzésére is szolgál, hogy a pályázat tiszteletben tartja-e annak az országnak a szabályait, ahol a kutatást el kívánják végezni.

7. Egyedi esetekben etikai vizsgálat a projekt élettartama alatt is végezhető.

8. Minden olyan projektnek, amely emberi embrionális őssejtet kíván felhasználni, az érintett tevékenységek megkezdése előtt be kell szereznie az illetékes nemzeti vagy helyi etikai bizottság jóváhagyását. Minden nemzeti szabályt és eljárást be kell tartani, beleértve egyebek mellett a szülői hozzájárulásra, a pénzbeli ösztönzés tilalmára stb. vonatkozókat is. Az elbírálás során meg kell győződni arról, hogy a pályázat utal-e az engedélyezés és az ellenőrzés céljából a kutatás elvégzésének helye szerinti tagállam illetékes hatósága által meghozandó intézkedésekre.

9. Azokat a pályázatokat, amelyek a tudományos értékelésen, a nemzeti vagy helyi etikai ellenőrzésen és az európai etikai vizsgálaton egyaránt megfelelték, egyenként a tagállamok vizsgálóbizottsági eljárással összhangban működő bizottsága elé terjesztik jóváhagyásra. Nem kaphat finanszírozást egyetlen olyan, emberi embrionális őssejtet felhasználó projekt sem, amely nem nyeri el a tagállamok jóváhagyását.

10. Az Európai Bizottság a jövőben is arra törekszik, hogy az uniós finanszírozásban részesített őssejtkutatás eredményei – végső soron valamennyi ország betegeinek érdekében – a kutatók számára széles körben hozzáférhetőek legyenek.

2021. április 27., kedd

11. Az Európai Bizottság támogatni fog olyan cselekvéseket és kezdeményezéseket, amelyek kellően megalapozott etikai keretek között hozzájárulnak az emberi embrionális őssejtek kutatásának összehangolásához és észszerűsítéséhez. Ennek jegyében a Bizottság továbbra is támogatni fogja az emberi embrionális őssejtvonalak európai nyilvántartását. E nyilvántartás támogatása lehetővé teszi az Európában rendelkezésre álló emberi embrionális őssejtek ellenőrzés alatt tartását, hozzájárul ahhoz, hogy a kérdéses őssejteket a tudósok minél jobban hasznosítsák, és segíthet megelőzni az új őssejtvonalak indokolatlan előállítását.

12. Az Európai Bizottság a jövőben is követni kívánja a jelenlegi gyakorlatot, és nem fog a vizsgálóbizottsági eljárással összhangban működő bizottság elé terjeszteni olyan pályázatokat, amelyek olyan kutatási tevékenységet tartalmaznak, amelyek emberi embriókat semmisítenek meg, még akkor sem, ha ezt őssejtekhez jutás céljából teszik. E kutatási lépés támogatásának kizárása nem jelenti azt, hogy nem részesülhetnek uniós finanszírozásban azok a következő kutatási lépések, amelyek emberi embrionális őssejtek felhasználását igénylik.

A Bizottság nyilatkozata az 5. cikk kapcsán

A Bizottság tudomásul veszi a társjogalkotók által az 5. cikk megfogalmazása tekintetében elért kompromisszumot. A Bizottság értelmezése szerint az 1. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett egyedi védelmi kutatási program csak a jövőbeli Európai Védelmi Alap keretében végzett kutatási tevékenységekre korlátozódik, a fejlesztési cselekvésekre pedig nem terjed ki e rendelet hatálya.

A Bizottság nyilatkozata az emberi jogok kapcsán – a 16. cikk (1) bekezdésének d) pontja

A Bizottság az Európai Unióról szóló szerződés 21. cikkével és annak második albekezdésével összhangban teljes mértékben egyetért az emberi jogok tiszteletben tartásával: „az Unió arra törekszik, hogy kapcsolatokat alakítson ki és partnerségre lépjen azokkal a harmadik országokkal, valamint nemzetközi, regionális vagy univerzális szervezetekkel, amelyek osztoznak vele az első albekezdésben említett elvekben.” Ugyanakkor a Bizottság sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az emberi jogok tiszteletben tartását belefoglalták a 16. cikk (1) bekezdésének d) pontjába azon kritériumok közé, amelyeket a harmadik országoknak teljesíteniük kell ahhoz, hogy a programhoz való társulásra jogosultak legyenek. A többéves pénzügyi keret egyetlen másik uniós programja esetében sem szerepel az erre való ilyen kifejezett utalás, bár kétség kívül az Unió a harmadik országokkal fenntartott külkapcsolatai terén, valamennyi eszköze és szakpolitikai területe kapcsán konzisztens megközelítésre törekszik az emberi jogok védelme tekintetében, és ennek a megközelítésnek iránymutatásul kell szolgálnia a Bizottság számára e rendelkezés végrehajtásával kapcsolatban.

A Tanács nyilatkozata

A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az EUMSZ 218. cikkével összhangban biztosítsa a Tanács lehető legnagyobb mértékű részvételét a harmadik országoknak az uniós programokhoz – többek között a Horizont Európa uniós kutatási és innovációs keretprogramhoz – való társulásáról szóló megállapodásokra irányuló tárgyalásokban. Az EUMSZ 218. cikkének (4) bekezdésével összhangban a Tanács e célból különbizottságot jelölhet ki, amellyel a tárgyalások során – többek között az ilyen megállapodások kialakítását és tartalmát illetően is – egyeztetni kell.

Ezzel összefüggésben a Tanács emlékeztet az uniós intézmények közötti, az EUSZ 13. cikke (2) bekezdésének második mondatában rögzített jóhiszemű és kölcsönös együttműködés elvére, valamint az Európai Unió Bíróságának az EUMSZ 218. cikkének (4) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint a Bizottságnak a tárgyalások előtt kellő idővel a különbizottság rendelkezésére kell bocsátania a tárgyalások előrehaladásának nyomon követéséhez szükséges valamennyi információt és dokumentumot, ideértve különösen a tárgyalások során jelzett iránymutatásokat és a tárgyalások során a többi fél által képviselt álláspontokat annak érdekében, hogy a különbizottság véleményt tudjon alkotni és útmutatást adni a tárgyalásra vonatkozóan⁽²⁾.

A Tanács emlékeztet arra, hogy amennyiben már léteznek harmadik országoknak az uniós programokhoz való társulásáról szóló olyan megállapodások, amelyek állandó felhatalmazást adnak a Bizottságnak arra, hogy meghatározza az egyes országokra alkalmazandó, az adott programokban való részvételükre vonatkozó konkrét feltételeket, és amennyiben a Bizottságot egy különbizottság segíti e feladat ellátásában, a Bizottságnak a tárgyalási folyamat során rendszeresen konzultálnia kell a különbizottsággal, például oly módon, hogy az érintett harmadik országokkal való találkozók előtt megosztja vele a szövegtervezeteket, valamint rendszeres eligazítókat és tájékoztatókat tart.

A Tanács úgy véli, hogy amennyiben már léteznek harmadik országoknak az uniós programokhoz való társulásáról szóló megállapodások, ám különbizottságot nem irányoztak elő, a Bizottságnak a fentiekhez hasonlóan rendszeresen együtt kell működnie a Tanáccsal és annak előkészítő szerveivel a tárgyalási folyamat során a Horizont Európához való társulás konkrét feltételeinek meghatározásakor.

⁽²⁾ Lásd a C-425/13. sz., *Bizottság kontra Tanács* ügyben 2015. július 16-án hozott ítélet (EU:C:2015:483) 66. pontját.

2021. április 27., kedd

A Bizottság nyilatkozata a nemzetközi együttműködés kapcsán

A Bizottság tudomásul veszi a Tanács egyoldalú nyilatkozatát, amelyet a Szerződéssel, az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával és az intézményi egyensúly elvével összhangban figyelembe fog venni az EUMSZ 218. cikkének (4) bekezdése szerinti különbizottsággal történő egyeztetés során.

A Tanács nyilatkozata az 5. cikkről

A Tanács emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 179. cikkének (3) bekezdéséből és 182. cikkének (1) bekezdéséből – együttesen értelmezve – az következik, hogy az Unió csak egyetlen többéves keretprogramot fogadhat el, amely az összes uniós kutatási és technológiafejlesztési tevékenységet meghatározza. A Tanács ezért úgy véli, hogy a Horizont Európa uniós kutatási keretprogram létrehozásáról szóló rendelet 1. cikke (2) bekezdésének c) pontjában említett Európai Védelmi Alap, amely az alap kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeit egyaránt lefedi, az EUMSZ 182. cikkének (3) bekezdése értelmében a keretprogramot végrehajtó egyedi programnak minősül, amely az említett keretprogramot létrehozó rendelet hatálya alá tartozik.
